

zaměstnanců na též sdíleném pracovním místě uplatní do konce probíhajícího vyrovnávacího období.

Zanikne-li závazek z dohody o sdíleném pracovním místě, tj. například jeden ze zaměstnanců dá výpověď z tohoto institutu a závazek tak uplynutím 15denní výpovědní doby zanikne, režim sdíleného pracovního místa se ve vztahu k zbývajícím zaměstnancům na též sdíleném pracovním místě bude uplatňovat do konce probíhajícího vyrovnávacího období, tj. bude se vůči nim nadále postupovat podle společného rozvrhu, a to i v případě, že zůstane zaměstnanec jediný. Po uplynutí probíhajícího vyrovnávacího období se pak pracovní režim sdíleného pracovního místa neužije, tj. rozvrh pracovní doby ná-

sledně určuje ve smyslu § 81 zákoníku práce jednostranně zaměstnavatel, a to do té doby, než uzavře dohodu s novým zaměstnancem namísto prvního zaměstnance, aby se mohl režim sdíleného pracovního místa znovu začít realizovat. Dochází zde tedy k substituci jednoho ze zaměstnanců a zaměstnanci opět mohou ve vzájemné spolupráci rozvrhnout pracovní dobu na nadcházející vyrovnávací období.

Účinnost nové právní úpravy

Vzhledem k tomu, že se na příslušné novele zákoníku práce dohodli zástupci vládních stran, odborů a zaměstnavatelů, lze očekávat její hladké schválení. Předpokládána nová právní úprava sdíleného

pracovního místa by mohla nabýt účinnosti od 1. července 2020.

Zdroje:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a důvodová zpráva k tomuto návrhu zákona.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Mgr. Olga Bičáková

(olga.bicakova@seznam.cz) působila na Ministerstvu práce a sociálních věcí a ve Výzkumném ústavu práce a sociálních, v. v. i. Jako lektorka pracovala na Ministerstvu vnitra a na Magistrátu hlavního města Prahy. Přispívá do odborných časopisů zabývajících se problematikou zaměstnanosti.

Recenze

Jak se daří inkluzi u nás a na Slovensku

Vladimír Barák

Vorlíček, Radek: Jak se daří inkluzi u nás a na Slovensku?: Pohled do konkrétních základních škol. Červený Kostelec: Pavel Mervart. 324 stran, ISBN 978-80-7465-387-2.

Zahájení inkluzivního vzdělávání se v roce 2016 stalo klíčovou událostí české vzdělávací a sociální politiky. Nastartování procesu, jehož snahou je nastavení takového systému vzdělávání, který umožňuje všem dětem bez rozdílu plnit povinnou školní docházku, ideálně v místě jejich bydliště, vzbudilo značné politické, odborné i společenské diskuse. Dobrý cíl, tedy podporovat rovné šance dětí na vzdělávání, byl zčásti utopen nedomyšlenou legislativou a nepříliš srozumitelnou komunikací odpovědných politiků. Debaty nad budoucností inkluze probíhají dodnes. Autor Radek Vorlíček se ve své publikaci věnuje mikroprostředí českých a slovenských škol. Popisuje konkrétní příklady inkluze a doplňuje tak diskurs o fungování našeho vzdělávacího a sociálního systému. Působivá kniha však v mnoha ohledech přináší obrovské množství otázek spíše než odpovědí. Dokazuje tím, že téma stále není vyčerpáno.

Inkluzivní vzdělávání se v roce 2016 stalo velmi významným tématem české vzdělávací a sociální politiky. Tehdejší ministryně školství Kateřina Valachová, která toto téma převzala po svém předchůdci ve funkci Marcelu Chládkovi, jej dokonce označila za jednu ze svých hlavních priorit. Nastartování procesu, jehož snahou je nastavení takového systému vzdělávání, který umožňuje všem dětem bez rozdílu plnit povinnou školní docházku, ideálně v místě jejich bydliště, ale vzbudilo značné politické, odborné i společenské diskuse. A zatímco ministr Chládek inkluzi vnímal jako „doplněk speciálního školství v Česku,“ Valachová jej už pojala jako téma mainstreamové – inkluze měla být přirozenou součástí hlavního vzdělávacího proudu. Svou prioritu legislativně představila do praxe. A popis této praxe přímo z místa, tedy konkrétních škol, popisuje Radek Vorlíček, pedagog z Univerzity Hradec Králové.

Předmluvu k publikaci napsal respektovaný antropolog Tomáš Samek. I ten si

všímá velké pozornosti, kterou tak odborné téma vzbudilo také u široké veřejnosti: „Setkáváme se s ním ve veřejném prostoru tak často, až by se mohlo zdát, že jde o celonárodní prioritu (...) Při bližším pohledu se však ukazuje, že za touto tematizací se skrývá řada protichůdných zájmů a více či méně otevřených sporů,“ píše Samek a dodává, že publikaci doporučuje už z toho důvodu, že „předkládá nepředpojaté, přesto jednoznačné svědectví o našich školách.“ Pravdu má však z poloviny. Kniha předkládá svědectví, svým pojetím mnohdy až syrové, o stavu na řadě škol v České republice i na Slovensku. Celou knihou se však táhne linka určitých předpokladů a hlavně předem určeného směru. Totiž, že inkluzivní vzdělávání, tak jak bylo definováno, zdokonalováno a teoreticky i prakticky uchopeno zejména v zemích severní Evropy, je bez dalších pochyb krokem správným směrem. To lze vnímat různě: kritiky inkluzivního vzdělávání publikace ke změně názoru nepřesvědčí. Další lidé však mohou ocenit, že

kniha nese poměrně jasné poselství. A že se autor celkem jednoznačně přiklonil na jednu stranu spektra – bez ohledu na jistě relevantní hlasy řady dětských psychologů, psychiatrů či speciálních psychologů. K tomu využívá odborné, zejména zahraniční literární zdroje.

Kniha v celkem třinácti kapitolách přináší studii podepřenou osobní návštěvou a autorovým pozorováním ve vybraných školách v Česku a na Slovensku. Velmi kvalitně je zpracována úvodní, teoretická část. Autor skvěle pracuje s metodologií. Terénní výzkum chápe v jeho křišťálově čisté formě: výzkumník pozoruje, nezasaňuje. A je si vědom úskalí. Vorlíček například přiznává, že největší problém bylo najít školy, které by mu na výzkum daly dostatečně dlouhý čas pobytu: „Nakonec zbylo dvanáct základních škol, ve kterých jsem mohl výzkum uskutečnit (...) Oslovil jsem však nepoměrně více škol a ve většině případů byla má žádost zamítnuta.“ Ostatně velká míra sebekritického uvažování knize opravdu nechýbí a autora za to

lze ocenit. Kladně hodnotím i grafickou úpravu publikace: obrázky využívá jen tam, kde jsou skutečně ku prospěchu věci. Po jazykové, editorské a grafické stránce bylo knize věnováno velké množství péče.

Problematická je však sama studie. Autor v ní prokazuje velký cit pro vědeckou práci, negativem však je, že většina škol zapojených do výzkumu má poměrně úzce profilovanou žakovskou základnu. Mnoho prostoru je věnováno inkluzi romské menšiny (v některých popisovaných školách Romové tvoří většinu). Jen málo se tak dočteme o inkluzi zdravotně handicapovaných. Opomenuti jsou autisté či jinak psychicky handicapovaní, ale například i velmi zásadní skupina, na niž mají proinkluzivní opatření také cílit: výjimečně nadaní žáci. Selhává snad inkluze na českých školách a na tyto děti se zapomíná? Nebo je takových žáků na našich školách

opravdu minimum, kterému se není třeba odborně věnovat? Čtenář se odpovídi nedočká. Oproti tomu se autor věnuje například tomu, že v některých třídách a dětských kolektivech není problémem etnicita, ale třeba váha – obezita. To však není nic nového: na podobné jevy si pamatuje prakticky každý člověk, který si vzpomene na svá dětská školní léta.

Publikace předkládá závěry studie, kvůli níž autor musel procestovat stovky kilometrů. Které věnoval spoustu měsíců svého života a kdy samo sepsání v předložené kvalitě zaslouží ocenění. Z poznatků, které autor ze svých cest přinesl, je možné jako nejdůležitější shrnout to, že české školy si zčásti za problematiku vyloučení některých svých žáků mohou samy, ale že lze takovému jednání předcházet. Tyto poznatky však v celkovém analytickém rámci nelze vnímat jako všeobecně uplatnitelný

fakt. Ostatně jediný výzkumník danou problematiku ani nemůže obsáhnout. Knihu Jak se daří inkluzi u nás a na Slovensku? je tedy nutné vnímat tak, jak sama sebe označuje ve svém podtitulu: jako pohled do konkrétních škol. O tom, nakolik je inkluze úspěšným, či neúspěšným projektem v jednotlivých státech obecně, budou hovořit spíše zprávy státních a personálně silnějších autorit: zejména školních inspekcí či týmů výzkumných ústavů.

*Mgr. Vladimír Barák
(vladimir.barak@vse.cz) působí na Katedře hospodářské a sociální politiky Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze (Department of Economic and Social Policy, Faculty of Economics, University of Economics), Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika.*

Výzva k zasílání příspěvků na téma sociálně politických dopadů koronavirové krize

Časopis Fórum sociální politiky (FSP) chystá své letošní 5. (říjnové) číslo jako tematické, věnované sociálně politickým důsledkům nynější koronavirové krize.

Redakce přivítá příspěvky – recenzované i nerecenzované – zabývající se dopady koronavirové krize například na tyto oblasti:

- sociální dialog a pracovní vztahy
- trh práce a zaměstnanost
- sociální ochrana
- příjmová a mzdová politika
- rovné příležitosti
- rodinná politika.

Vítany jsou i příspěvky nabízející makroekonomický pohled nebo přístup z pozic teorie sociální politiky. Otevření jsme i článkům prognostickým, stejně jako recenzím publikací věnovaných relevantním tématům.

Ohlášení příspěvku spolu se zasláním předběžné anotace v rozsahu cca 80 slov očekáváme do 30. června.

Termín k zaslání článků: 1. září.

Pro další informace viz <https://www.vupsv.cz/casopis/>, část „Informace pro autory“.

Call for the submission of contributions on the theme of the socio-political implications of the coronavirus crisis

This year's 5th issue (October) of the Social Policy Forum journal, that will be dedicated to the theme of the socio-political implications of the current coronavirus crisis, is currently under preparation

The editorial board would welcome contributions – both peer-reviewed and non-peer-reviewed – that address the impacts of of the coronavirus crisis for example in the following areas:

- social dialogue and industrial relations
- the labour market and employment
- social protection
- income and wage policy
- equal opportunities
- family policy.

Contributions that offer a macroeconomic perspective or approaches based on social policy theory are also welcome. Moreover, we are open to prognostic articles as well as reviews of publications on relevant topics.

We ask for the announcement of contributions from interested parties accompanied by a preliminary annotation of approximately 80 words by 30 June 2020. The deadline for the submission of articles is 1 September 2020.